

Raadsvoorstel

Raadsvergadering

12 maart 2018

Commissie Ruimte

19 februari 2018

Afdeling en opsteller

ROW/J.Webbink/j.webbink@heerde.nl/G.Haas/g.haas@heerde.nl/

Portefeuille

G.J. van Dijk

Programma

Ruimte

Opnemen in Bestuursagenda

Nee

Agendapunt

7.

Onderwerp

Inzameling huishoudelijke afvalstoffen

De raad besluit om:

1. Te streven naar een 100% circulaire afvalinzameling in 2025;
2. Als tussenstap hier naar toe de laagfrequent variant van het omgekeerd inzamelen in te voeren en de volgende veranderingen in de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen aan te brengen:
 - De inzamelingsfrequentie van het restafval in minicontainers te verlagen naar 1 x per 6 weken (nu 1 x per 4 weken).
 - De eventuele behoefte aan extra opslagcapaciteit voor restafval te ondervangen door alle huishoudens te voorzien van een milieupasje, waarmee gebruik kan worden gemaakt van de bestaande ondergrondse afvalverwijderingssystemen (OVS) en de nieuw te plaatsen ondergrondse afvalsystemen in de kernen Vorchten en Veessen.
3. De huidige inzameling van kunststof verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons (PMD), via plastic zakken met een inzamelfrequentie van 1 x 2 weken, te handhaven;
4. Een structurele voorlichting- en communicatiecampagne op te zetten om bewustwording en afvalscheiding gedrag te verbeteren;
5. Jaarlijks de effecten van laagfrequent inzamelen in relatie tot de doelstellingen in beeld te brengen;
6. De begroting afvalstoffenheffing 2018 te verlagen met € 20.000,- en dit bedrag eveneens te muteren op de reserve afvalstoffenheffing;
7. De afvalstoffenverordening 2018, zoals opgenomen in bijlage 2, vast te stellen;

Inleiding

Op 19 juni 2017 is er een themaraad geweest over de afvalinzameling in Heerde waarbij een terug- en vooruitblik is gegeven. Tijdens deze themaraad is een drietal scenario's nader toegelicht:

1. geen verdere acties: doestelling 2020 nagenoeg bereikt;
2. verdere invoering omgekeerd inzamelen door:
 - a. fase 2
 - b. variant laagfrequent
3. koploper worden: naar 100% circulair

Als vervolg op de themaraad is op 17 november 2017 een discussienota over dit onderwerp in de commissie Ruimte aan de orde geweest. Dit voorstel betreft een uitwerking zoals geadviseerd door de meerderheid van de commissie Ruimte.

Beoogd effect

Met dit voorstel wordt beoogd de nuttige toepassing van huishoudelijke afval te verhogen en te streven naar een 100% circulaire afvalinzameling, maar minimaal te voldoen aan de normstelling volgens het rijksbeleid. De landelijke doelstelling voor 2020 is maximaal 100 kg restafval per inwoner en 75% hergebruik en voor 2025 is maximaal 30 kg restafval en 90% hergebruik. Uit de Afvalmonitor van de gemeente Heerde blijkt dat in 2016 102 kg restafval per inwoner is ingezameld en het hergebruik was 80%.

Bevoegdheid / Juridisch kader

De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen/deelstromen ligt in de Wet Milieubeheer. De gemeente heeft op basis van een Dienstverleningsovereenkomst deze wettelijke taken overgedragen aan de NV ROVA gemeenten. De uitvoering is geregeld in de gemeentelijke Afvalstoffenverordening. Het college draagt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de verordening.

Eerdere besluitvorming en kaders

Bij besluit van 30 september 2013 heeft uw raad ingestemd met de invoering van de systematiek "omgekeerd inzamelen fase 1" per 1 januari 2014. Op 31 augustus 2015 heeft uw raad kennis genomen van de evaluatie fase 1 en enkele wijzigingen in de inzameling doorgevoerd. Op 19 juni 2017 is er een themaraad geweest over de afvalinzameling in Heerde waarbij een terug- en vooruitblik is gegeven.

Argumenten

1. Een circulaire afvalinzameling past binnen het duurzaamheidsbeleid en de Cittaslow filosofie van onze gemeente. In het streven naar een circulaire afvalinzameling zijn we in de realisatie naast de inzet van de inwoners wel in belangrijke mate afhankelijk van marktpartijen ten aanzien van sturing in de afzet en hergebruik van de ingezamelde grondstoffen (bv luiers) bij de duurzame productie van nieuwe materialen en producten.

2.1 De invoering van fase 1 van het omgekeerd inzamelen heeft conform de verwachting, geleid tot een forse daling van de ingezamelde hoeveelheid restafval en een stijging van het percentage hergebruik van 60% (in 2013) naar 80% (in 2016, zie bijlage 4). De stijging van het hergebruikpercentage is hoofdzakelijk het gevolg van een fors hogere inzameling van gft, grof tuinafval en PMD. Uit deze resultaten blijkt, dat (conform de verwachting) er een grote bereidheid is om afvalstoffen en grondstoffen gescheiden aan te bieden als de service op de inzameling van grondstoffen wordt verhoogd en het aanbieden van restafval wordt ontmoedigd. Om de aangescherpte doelstelling voor het percentage hergebruik te halen (90% in het jaar 2025), met het uiteindelijke streven naar een 100% circulaire economie, is een verdergaande aanpassing van de inzamelstructuur noodzakelijk.

2.1 De ervaringen in een vergelijkbare situatie in de gemeente Staphorst laten zien, dat met de invoering van laagfrequent inzamelen, waarbij het restafval nog slechts 1 x per 8 weken wordt ingezameld en alle droge herbruikbare materialen gescheiden worden ingezameld, nu al een hergebruikpercentage van bijna 87% wordt gehaald. Verwacht wordt dat de hoeveelheid restafval in Heerde met 39 kg per inwoner daalt. Dit leidt tot een direct voordeel op het gemiddelde variabel tarief van de afvalstoffenheffing per huishouden.

2.1 Verlaging van de inzamelfrequentie leidt tot een besparing van ongeveer € 25.000 per jaar in de vaste inzamelingskosten.

2.1 Voordelen van de invoering van de laagfrequent variant van het omgekeerd inzamelen, als alternatief van fase 2 van het omgekeerd inzamelen, zoals dat oorspronkelijk was gedacht, zijn:

- inwoners met een grondgebonden woning houden hun restafvalcontainer;
- alle huishoudens krijgen een milieupas waarmee restafval op elk gewenst tijdstip tegen betaling kan worden aangeboden (7 dagen per week, 24 uur per dag);
- er hoeven geen grote aantallen ondergrondse systemen te worden geplaatst waarbij het maar de vraag is of deze in de toekomstige inzamelstructuur, gebaseerd op een verlaging van het restafval en verhoging van het hergebruik, nog wel een rol zullen spelen;
- de investeringskosten zijn fors lager.

2.2 Door het milieupasje kunnen inwoners 7 dagen per week en 24 uur per dag gebruik maken van de bestaande ondergrondse systemen indien de eigen restafvalcontainer vol is en nog niet geleegd wordt.

3. De huidige hoeveel ingezameld PMD in Heerde ligt met 33 kg per inwoner boven het gemiddelde van alle ROVA-gemeenten.

3. De gescheiden inzameling van kunststof verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons (PMD) is de laatste jaren sterk gegroeid. Dit is een belangrijke ontwikkeling in het streven naar een circulaire afvalinzameling. Door de sterke toename zijn er op dit moment echter wel knelpunten in de sorteercapaciteit en afzet van de deelstromen. Gevolg hiervan is dat de vergoeding voor deze inzameling onder druk staat en de kosten van de sortering en vermarkten toe nemen. Gelet op deze ontwikkelingen is het op dit moment niet verstandig wijzigingen in de inzameling door te voeren die consequenties hebben voor meerdere jaren.

3. De vervuiling van het ingezamelde PMD neemt landelijk toe. Momenteel loopt een actieve voorlichtingscampagne om burgers meer bewust te maken wat wel en niet bij het pmd thuis hoort. Verondersteld wordt dat de vervuiling bij inzameling via zakken minder is dan bij inzameling via minicontainers (zie bijlage 5). Bij zakken is immers tijdens de inzameling betere visuele controle mogelijk.

3. Er wordt geen extra minicontainer PMD ingezet bij laagbouw woningen.

4. Voorlichting en educatie zijn onmisbare instrumenten om afvalscheiding te stimuleren en moeten structureel onderdeel zijn van de aanpak. Het gaat hier allereerst om het goed informeren van onze inwoners over de praktische aspecten van de inzameling. Daarnaast moet communicatie als instrument bijdragen om de scheidingsresultaten te verbeteren. Doel is te komen tot afvalpreventie, betere afvalscheiding en kostenbesparing. Als het gaat om educatie zijn scholieren een belangrijke doelgroep. ROVA zet hier als onderdeel van het programma "Mooi Schoon" actief op in. De jeugd heeft immers de toekomst en jong geleerd is oud gedaan. Het inzetten van de ROVA groentoe is hier een goed middel voor.

5. De Monitor die jaarlijks door de ROVA wordt opgesteld biedt een goede basis om jaarlijks de effecten van de inzameling in relatie tot de beoogde doelstellingen in beeld te brengen en zo nodig te adviseren over aanpassingen.

6. Vanwege de invoering van laagfrequent inzamelen moet de afvalstoffenverordening worden aangepast. In de huidige verordening is in artikel 5 een frequentie van eens per 2 of 4 weken

opgenomen voor de restafvalinzameling. Met laagfrequent is dit eens per 8 weken met daarnaast de mogelijkheid om te brengen naar een ondergrondse verzamelcontainer. Daarnaast heeft er ten opzichte van het vorige model een wetstechnische modernisering plaatsgevonden en is de verordening aangepast om beter aan te sluiten bij alle ontwikkelingen die in gang zijn gezet om de afvalscheiding en recycling te verbeteren en de hoeveelheid restafval te verminderen. De praktische uitvoeringszaken worden door het college vastgelegd in een uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening.

Kanttekeningen

Uit de benchmark van ROVA blijkt dat door invoering van fase 2, in plaats van de laagfrequent variant, de hoeveelheid restafval nog iets verder daalt en het percentage hergebruik iets hoger ligt. Zoals echter onder Argumenten aangeven denken wij dat invoering van de laagfrequente variant slimmer is met het oog op de ontwikkelingen in de toekomst en het draagvlak onder onze inwoners. Daarnaast vraagt deze variant om flink hogere investeringen. Bij de afvalinzameling moet een goede balans worden gevonden tussen service voor de burger, kosten en scheidingspercentage (milieu).

Geld

De invoering van fase 1 van het omgekeerd inzamelen heeft er toe geleid dat de gemiddelde kosten van de afvalstoffenheffing zijn gedaald van € 218,- in 2013 naar € 190,- in 2016 (zonder rekening te houden met de inzet van de afvalstoffenreserve). Door de invoering van de laagfrequent variant van het omgekeerd inzamelen 1 x per 8 weken gaan de vast inzamelingskosten van de afvalinzameling met ongeveer € 25.000,- omlaag. Door de aanpassing van de inzamelfrequentie naar 1 x per 6 weken is de schatting dat de vast inzamelkosten Ca. € 20.000,- lager uit zullen vallen ten opzichte van de begrotingswijziging van december 2017. De onttrekking uit de afvalstoffenreserve in 2018 zal ook met dit bedrag aangepast worden. De verwachting is ook dat de hoeveelheid restafval met 40 kg per inwoner daalt wat tot een daling leidt van het variabele tarief van de afvalstoffenheffing.

Communicatie

Communicatie is essentieel bij de invoering van de laagfrequent variant van het omgekeerd inzamelen. In samenwerking met de ROVA zal hiervoor een communicatieplan worden opgesteld.

Uitvoering

Voor de invoering van omgekeerd laagfrequent met behoud van de huidige zakkenroute voor PMD, moeten de volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

- Plaatsen 2 ondergrondse systemen in de kernen Vorchten en Veessen;
- Overloop naar bestaande restafval OVS-en (Ondergronds afvalverwijdering systeem) en de 2 nieuwe OVS-en inregelen en alle inwoners van pasje/toegang voorzien;
- Aanpassen afvalkalender;
- Communicatie inwoners over systeemwijziging;
- Aanpassen inzameling.

Deze werkzaamheden zijn per 1 juli 2018 operationeel. Feitelijk invoering vindt dus plaats per 1 juli 2018.

Advies commissie(s)

De commissie Ruimte heeft tijdens de vergadering van 15 januari aangegeven de stap van 1 x per 4 weken naar 1 x per 8 weken inzamelen van restafval te groot te vinden. De commissie onderschrijft zeker de doelstelling met betrekking tot het streven naar een 100% circulaire inzameling in 2025 maar wil de burgers meer gelegenheid geven om hier geleidelijk aan te wennen en adviseert als tussenstap de inzameling van restafval naar 1 x per 6 weken bij te stellen. Het onderwerp communicatie is hierbij zeer belangrijk.

De wethouder heeft toegezegd de consequenties van het aanpassen van de inzameling naar 1 x per 6 weken met de ROVA te zullen overleggen.

ROVA heeft in het vervolg een aanvullende notitie opgesteld die u bij de stukken aantreft (bijlage 6)

De financiële gevolgen van deze aanpassing zullen marginaal zijn in die zin dat het aanvankelijk begrote logistieke voordeel van € 25.000,-- lager zal uitvallen en dit ook geringe gevolgen zal hebben voor de onttrekking uit de reserve. Deze gevolgen zullen tzt worden meegenomen bij de eindafrekening met de ROVA over 2018.

De effecten die deze aanpassing zal hebben op de inzamelrespons en het gebruik van de ondergrondse systemen zal in de jaarlijkse evaluatie/monitoring worden meegenomen.

Specifiek is een vraag gesteld over de investeringskosten van een ondergronds systeem: deze bedragen:

- jaarlijkse kosten € 1.685,--
- eenmalige plaatsingskosten € 2.838,--
- extra logistieke kosten lediging systeem

Concreet:

1. De inzameling van restafval bij te stellen naar 1 x per 6 weken in plaats van 1 x per 8 weken waarvoor het raadsvoorstel is aangepast:
2. Het onderdeel communicatie hier goed in mee te nemen teneinde de bewustwording bij burgers verder te stimuleren.
3. Er dient rekening mee te worden gehouden dat het aanvankelijk streven om de wijziging per 1 juli 2018 in te voeren in de praktijk niet zal worden gehaald vanwege de logistieke voorbereidingen en het streven om deze wijziging zo goed mogelijk te communiceren met de burgers.
4. Via de jaarlijkse afvalmonitor zullen de effecten van deze aanpassing tzt in beeld worden gebracht en zal de raad hierover geïnformeerd worden.
5. De financiële gevolgen zullen worden meegenomen in de eindafrekening 2018.

Heerde, 6 februari 2018.

Het college van Heerde

mr. G.J. de Graaf

B. van Zuthem

, burgemeester

, gemeentesecretaris

Bijlagen:

1. Raadsbesluit
2. De afvalstoffenverordening 2018
3. Monitor 2016, Heerde
4. Presentatie themaraad 19 juni
5. Factsheet PMD (ROVA)
6. Memo ROVA 18 januari 2018

Ter inzage:

7. Collegebesluit